

В. М. ШЛАПУНОУ (2)

ПЫТАННІ КОМПЛЕКСНАСЦІ НАВУКОВА-ТЭХНІЧНЫХ ПРАГРАМ

Трэба было б удакладніць дзяржаўныя навукова-тэхнічныя праграмы, зацверджаныя на 1991—1995 гг., з тым, каб надаць ім больш комплекснасці. Максимальна комплекснае правядзенне даследаванняў, асабліва ва ўмовах недахопу сродкаў,— адна з важнейшых умоў павышэння

эфектыўнасці працы вучоных акадэміі. Для гэтага створаным у акадэміі аддзяленням па розных навуковых накірунках трэба шукаць спосабы каардынацыі паміж сабой. Напрыклад, выконваемая ў Інстытуце земляробства і кармоў і Інстытуце жывёлагадоўлі тэма па распрацоўцы тэхналогій вырошчвання і выкарыстання зернефуражных культур, якія ўбіраюцца безабмалотным спосабам, датычыць усіх аддзяленняў і больш рэзультатыўна можа вырашыцца толькі з удзелам вучоных аграрна-нага, зоатэхнічнага, інжынернага і эканамічнага профілю. Відавочна, ёсць сэнс стварыць экспертны савет або экспертную камісію, якія па прапанаваных распрацоўках будуць даваць прэзідыуму акадэміі заключэнне аб мэтазгоднасці ўключэння іх у праграмы НДР некалькіх аддзяленняў.

У рэспубліцы абвастрылася праблема забеспячэння калгасаў і саўгасаў насеннем кукурузы. У Беларусі яно не вырошчваецца. Набыццё яго ў іншых дзяржавах па вядомых прычынах не гарантавана. У той жа час толькі на сілас гаспадаркі вырошчваюць гэтую культуру на плошчы больш за 400 тыс. га. Прадугледжваецца да 2000 г. на плошчы 200 тыс. га вырошчваць яе на зерне. Стварэнне гібрыдаў гэтай культуры (Бема 181 СВ, Бема 182 СВ, Бема 160 МВ) вучонымі Інстытута земляробства і кармоў сумесна з вучонымі Малдовы дае магчымасць вырошчваць на палях нашай рэспублікі больш прыстасаваныя да мясцовых умоў гібрыды, але не зніжае праблемы забеспячэння насеннем.

У той жа час назапашаны генетычны матэрыял і напрацаваны вопыт дазваляюць лічыць мэтазгодным арганізацыю ўласных селекцыйных работ па стварэнні ранняспелых гібрыдаў кукурузы, насенне якіх будзе магчыма вырошчваць ва ўмовах Беларусі. Інстытут земляробства і кармоў сумесна з Палескай сельскагаспадарчай доследнай станцыяй ужо ў гэтым годзе можа пачаць селекцыйна-насенняводчую работу з кукурузай, але трэба вырашыць пытанне яе фінансавання ў поўным аб'ёме.

У рэспубліцы ўзрастае колькасць фермерскіх гаспадарак. У большасці выпадкаў фермеры не валодаюць дастатковымі ведамі, у выніку чаго адзначаюцца нізкія вытворчыя паказчыкі, не прасочваюцца дакладная спецыялізацыя і перспектывы. У навукова-даследчых установах ёсць сетка эксперыментальных гаспадарак, дзе работнікі калгасаў і саўгасаў могуць знаёміцца з перадавымі тэхналогіямі і новымі навуковымі распрацоўкамі. Трэба было б у сістэме акадэміі мець і эксперыментальныя фермерскія гаспадаркі, дзе будучы або ўжо вопытны фермер мог бы атрымліваць для сябе неабходную інфармацыю па арганізацыі, эканоміцы і тэхналогіі вядзення гаспадаркі на навуковай аснове. Такія эксперыментальна-паказальныя гаспадаркі могуць даць для фермера значна больш карысці, чым іх стажыроўкі ў іншых краінах, якія зараз практыкуюцца.